

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ZBOŽÍZNALSTVÍ TKANINY

**Projekt POMOC PRO TEBE
CZ.1.07/1.5.00/34.0339**

Mgr. Jana Trubačová

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**Označení
Název DUM**

**VY_32_INOVACE_ZBO-06
Tkaniny**

Anotace

Prezentace zajišťuje žákům ucelený přehled o technologických postupech výroby tkanin. Žák určí vlastností tkanin, vysvětlí vazbu tkanin, vyjmenuje výrobky, objasní úpravu vlastností tkanin, popíše hodnocení tkanin.

Autor

Mgr. Jana Trubačová

Jazyk

čeština

Klíčová slova

Tkaniny, plátno, kepr, atlas,

Cílová skupina

žáci

Stupeň vzdělávání

středoškolské odborné vzdělání

Studijní obor

Ekonomika podnikání (zaměření Obchodní manager)

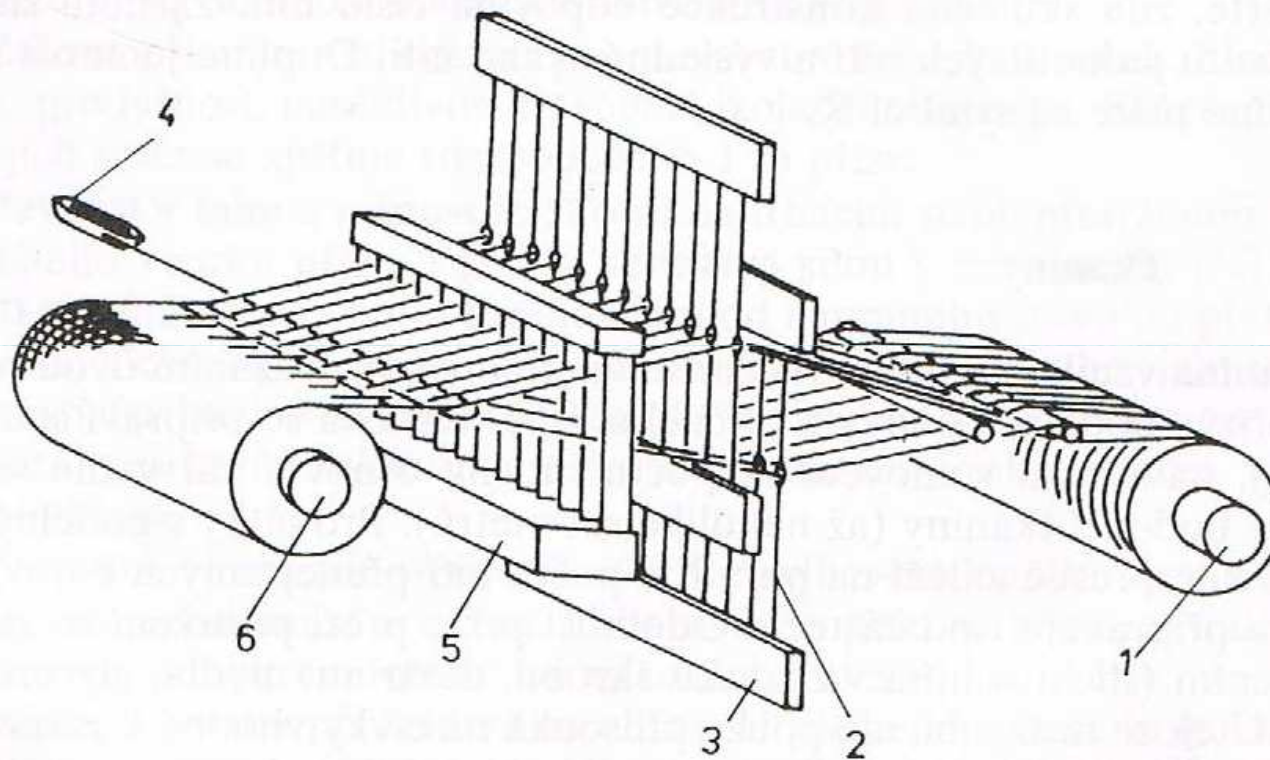
Vznik tkanin

- tkanina vzniká na tkalcovských stavech
- do připravené osnovy se provléká vlákno

Vazba tkanin:

- vazné body - jsou v místech křížení osnovní
- vazba tkaniny - určuje pořadí při zvedání listů

Tkalcovský stav

28 Základní části tkalcovského stavu: 1 – osnovní vál, 2 – nítěnky, 3 – list, 4 – člunek, 5 – paprsek, 6 – zbožový vál

Druhy stavů

mechanické

pneumatické

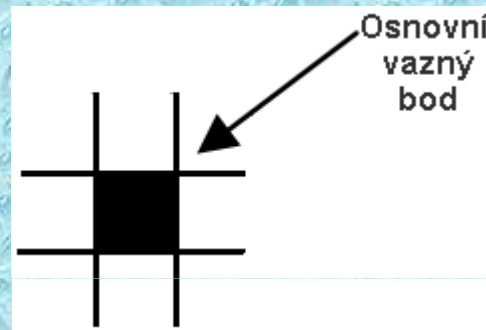

tryskové

Vazba tkanin

- vazné body - jsou v místech křížení osnovní

- vazba tkaniny - určuje pořadí při zvedání listů

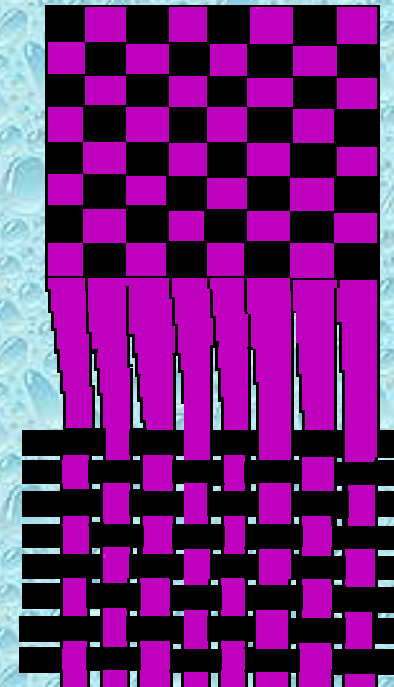
Rozdělení tkanin

---

1. plátňová
2. keprová
3. atlasová

1. Plátnová vazba

- nejhustěji provázaná (2 nitě)
- odolná vůči oděrům
- je to oboulícní tkanina

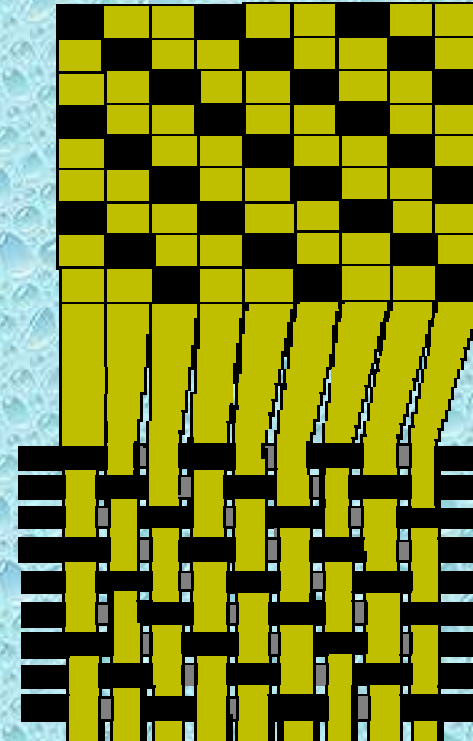
Druhy: bavlněná – sypkovina, povlaková véba, utěrky,
lněná – prostěradla

2. Keprová vazba

- řidčeji provázaná
- vazné body se dotýkají po úhlopříčce
- rozdílňý je rub a líc
- jsou měkčí, poddajné a hřejí

Druhy: vlněné – pláštoviny

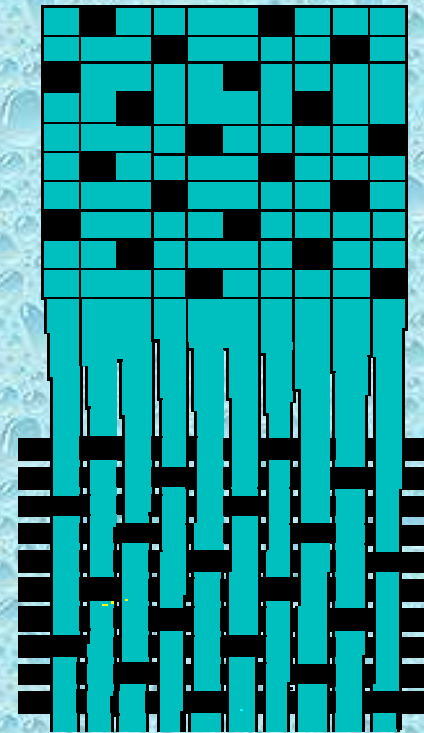
bavlněné – svrchní oblečení

3. Atlasová vazba

- provázaná nejvolněji
- vazné body se nedotýkají
- je hladká, jemná, lesklá
- málo trvanlivá

Druhy: jednobarevné – damašek
dvoubarevné – matracovina
dámské šaty, župany, kravaty

Úprava tkanin

---

1. úprava pro zvýšení užité vlastnosti
2. úprava pro dodání nových vlastností

1. úprava pro zvýšení užité vlastnosti I

a) vlněná sukna

- se zplstňují valchováním (jsou pak pevná, tuhá a odolná)
- dekatování (propařování) zabránění sražení vláken
- protimolová úprava – chemické vazby
- degumování – mýdelným roztokem (změkčení, lesk)

1. úprava pro zvýšení užité vlastnosti II

b) bavlněné tkaniny

- mercerizace sodným roztokem (získává se lesk a pevnost)
- nemačková úprava (přidáním syntetických pryskyřic)
- nežehlivá úprava
- antistatická úprava

2. úprava pro dodání nových vlastností

- **bělení** – projasňování
- **potiskování**
  - vytváření barevných vzorů pomocí kovových válců
  - modrotisk
  - tisk filmový (barvivo se protlačuje přes síťku)
- **sublimační tisk** – obtisky
- **vločkový tisk** – plastický povrch

Druhy tkanin

---

1. Prádlové
2. Oděvní

1. Tkaniny prádlové

a) osobní prádlo – prodyšné, splňuje hygienické a estetické vlastnosti

název: bavlna, satén, barchet, kment, hedvábí

b) ložní prádlo – příjemný na omak, nepohlcuje pach, dá se vyvářet

název: damašek, véba, kanafas

c) stolní prádlo – nasákavé

název: utěrky, ubrusy

2. Oděvní tkaniny

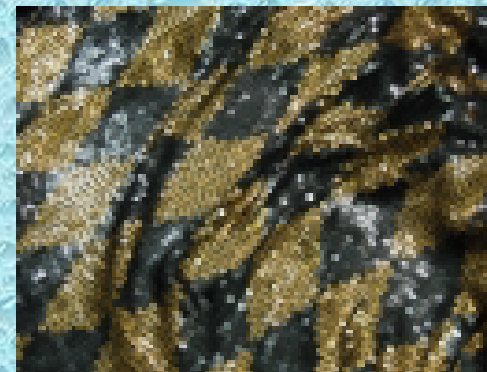
- mají být prodyšné, odrážet sluneční teplo a chladit
- krep, manšestr, flauš, velur, tvíd, kašmír

satén

tyl

šifon

Hodnocení tkanin

- druh materiálu
- pevnost v tahu
- vazba
- hmotnost
- šíře
- mačkavost
- prodyšnost
- stálost tvaru

Zdroje

- Cvrček, K. a kol., Zbožiznalství, Fortuna 1995 Praha, ISBN 80-7168-211-X
- <http://www.zaverky.estranky.cz/clanky/zboziznalstvi---smisene-zbozi/>
- <http://www.mezinami.cz/bud-v-obraze/tkalcovske-slavnosti-aneb-jak-se-zije-tkalcum-v-cechach/attachment/dscfi407-2/>
- http://web.sofcon.cz/zpravodaj/200101/05_stavy.html
- <http://www.novinky.cz/vase-zpravy/kralovehradecky-kraj/rychnov-nad-kneznou/3097-11837-vyrobce-vzduchovych-tryskovych-stavu-z-kostelce-se-chce-prosadit-na-evropskem-trhu.html>
- <http://www.skolatextilu.cz/tkaniny/index.php?page=2>
- <http://www.csve.cz/cz/clanky/materialy-pro-laminovani-rotorovych-listu/316>
- <http://eshop.textilforum.cz/odevni-latky/krajkoviny-krajky/krajkoviny-barevne/tyl-vysivany-staroruzovy.html>